

Relaties en seksualiteit

VOORGEZET ONDERWIJS

Bijna de helft van de seksueel actieve leerlingen op vmbo en havo vrijen onveilig.

Een school met een brede visie op seksualiteit, draagt bij aan de preventie van seksueel riskant gedrag en bevordert een gezonde seksuele ontwikkeling van leerlingen.

Vignet Gezonde School

Om de effectiviteit van de activiteiten die u op het thema 'relaties en seksualiteit' gaat uitvoeren te vergroten, is het belangrijk om aan de volgende pijlers te werken: educatie, signalering, schoolomgeving en beleid. Voor ieder van deze pijlers van de Gezonde School vindt u hieronder een beschrijving. Wilt u voor dit thema laten zien dat u voldoet aan al deze pijlers en daarmee 'integraal' werkt aan gezondheidsbevordering, dan kunt u het themacertificaat Relaties en seksualiteit van het vignet Gezonde School aanvragen.

EDUCATIE

- Uw school maakt in het lesprogramma gebruik van (minimaal één) erkende Gezonde School-activiteit(en) rondom relaties en seksualiteit.
- Uw school besteedt in de lessen structureel aandacht aan relaties en seksualiteit.
In de lessen over relaties en seksualiteit komen de volgende onderwerpen aan bod: lichamelijke ontwikkeling (o.a. puberteit), veilig vrijen (preventie ongewenste zwangerschap en soa), wensen en grenzen/seksuele grensoverschrijding en (acceptatie van) seksuele diversiteit.
- De onderwijsactiviteiten op het gebied van relaties en seksualiteit zijn vastgelegd.
- Uw school biedt docenten bij- of nascholing op het thema relaties en seksualiteit.
- Uw school informeert ouders dat het thema relaties en seksualiteit is opgenomen in het lesprogramma.

OMGEVING

- Het thema relaties en seksualiteit maakt onderdeel uit van het schoolbeleid.
- Uw school heeft gedragsregels over hoe zij wil bijdragen aan gezondheid, veiligheid en gezond gedrag rondom relaties en seksualiteit.
- Uw school informeert leerlingen en ouders over het beleid en de gedragsregels rondom het thema relaties en seksualiteit.
- Het beleid en de gedragsregels worden geëvalueerd.
- Uw school heeft de coördinatie van het thema relaties en seksualiteit belegd.

BELEID

- Uw school heeft praktische maatregelen getroffen om de veiligheid op het gebied van relaties en seksualiteit op school te bevorderen.
Denk bijvoorbeeld aan maatregelen, zoals verlichting van de fietsenstalling en beveiliging tegen loverboys.
- Uw school betreft leerlingen bij activiteiten rond het thema relaties en seksualiteit.
- Uw school betreft andere organisaties bij activiteiten rond het thema relaties en seksualiteit.
Denk hierbij bijvoorbeeld aan samenwerking met externe partijen bij de organisatie/invulling van lessen en projectweken en/of aan de doorverwijzing van leerlingen.

SIGNALERING

- Uw school heeft inzicht in hoe het met leerlingen gaat rond relaties en seksualiteit.
Denk bijvoorbeeld aan de periodieke onderzoeken, zoals Jij en Je Gezondheid die de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) / GGD op school uitvoert.
- Signalen met betrekking tot relaties en seksualiteit worden besproken in een bestaand zorgteam van school.
- *Elke school is wettelijk verplicht om een heldere ondersteuningsstructuur te hebben, waarvan een zorgteam, zorgen adviesteam (ZAT) of multidisciplinair overleg deel uitmaken. De vraag is of problemen of zorgen rondom dit specifieke thema gekoppeld worden aan deze bestaande ondersteuningsstructuur. Bij vragen en problemen, kunt u denken aan: ongeplande zwangerschap, soa, seksueel misbruik, loverboys, vrouwenhandel, grensoverschrijding, seksuele problemen, ruilseks, sexting, problemen seksuele oriëntatie, homo-negatief gedrag, uithuwelijking/eer-gerelateerd geweld.*
- De school informeert leerlingen en ouders bij wie zij terecht kunnen voor vragen/hulp rond relaties en seksualiteit en pakt signalen op.

Relaties en seksualiteit

INTERVENTIE		BESCHRIJVING	CONTACTGEGEVENS		EDUCATIE	OMGEVING	BELEID	SIGNALERING
Jij en Je Gezondheid (GGD)	Jaarlijkse afname van een vragenlijst, signalering problemen bij jongeren en schoolprofiel. info.jijenjegezondheid.nl	GGD Groningen JGZ-medewerker van eigen school 050 367 40 00						✓
Voorlichting en informatie Sense	Preventiemedewerkers geven voorlichting aan jongeren. sense.info/nl/voorlichting-en-training-0	Sense Noord-Nederland voorlichting@sensenoord.nl	✓				✓	
Lang Leve de Liefde	Lang Leve de Liefde is een lesmethode over liefde, relaties, veilig vrijen en seksualiteit voor het voortgezet onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en het mbo. langlevedeliefde.nl/docenten/voortgezet-onderwijs	Rutgers Kenniscentrum seksualiteit, Soa Aids NL en anderen info@langlevedeliefde.nl	✓					
Ik ben van mij	Jongeren leren om op een respectvolle manier om te gaan met grenzen en wensen op het gebied van intimiteit en seksualiteit. movisie.nl/interventie/ik-ben-mij	Movisie Charlot Pierik c.pierik@movisie.nl	✓					
Vlaggensysteem	Het Vlaggensysteem stimuleert gezond seksueel gedrag en draagt bij aan het voorkómen en terugdringen van seksueel grensoverschrijdend gedrag onder kinderen en jongeren. Het biedt professionele opvoeders handvatten om seksueel gedrag adequaat te beoordelen, het bespreekbaar te maken en om gepast te reageren. movisie.nl/interventie/vlaggensysteem	Sense Noord-Nederland voorlichting@sensenoord.nl	✓				✓	
Groninger meldcode	De school heeft de vijf stappen beschreven die gezet moeten worden bij vermoedens van geweld. groningermeldcode.nl	Het Kopland 050 599 1420 kenniscentrum@hetkopland.nl					✓	

Relaties en seksualiteit *vervolg*

INTERVENTIE	BESCHRIJVING	CONTACTGEGEVENS	EDUCATIE	OMGEVING	BELEID	SIGNALERING
Stichting Seksuele Gezondheid Noord-Nederland (SGNN)	Voorlichters van SGNN geven voorlichtingslessen aan kinderen, jongeren en ouders waarbij allerlei thema's op het gebied van seksuele en relationele vorming aan bod komen. De lessen worden o.a. afgestemd op leeftijd, leerniveau en wensen van de groep. Ook zijn er verschillende spellen en lespakketten beschikbaar. csgnn.nl/voorlichtingentraining	SGNN 050-313 22 50 contact@csgnn.nl	✓	✓		
Rutgers Kenniscentrum seksualiteit	Rutgers biedt producten, trainingen en publicaties aan bedoeld voor onderwijs- en zorgprofessionals en voor het publiek zelf. Van voorlichtingsmateriaal en lespakketten tot richtlijnen en onderzoeken. rutgers.nl/aanbod	Rutgers Kenniscentrum seksualiteit 030 231 34 31 office@rutgers.nl	✓	✓		
Centrum Seksualiteit MEE Noord	Centrum Seksualiteit MEE Noord biedt trainingen aan voor jongeren en volwassen met een (licht) verstandelijke beperking. De trainingen worden gegeven op scholen voor speciaal onderwijs en binnen zorginstellingen. Ook worden er trainingen gegeven aan professionals die werken met mensen met een beperking. Daarnaast worden er trainingen gegeven voor het begeleiden van ouders. csmnoord.nl/trainingen	Centrum Seksualiteit MEE Noord 050 527 39 88 06 13 74 73 71 info@csmnoord.nl	✓	✓		✓
Het Voorspel	Het Voorspel is een project waarbij seksuele voorlichting in een open sfeer aan middelbare scholieren wordt aangeboden door studenten. Onderwerpen die aan bod komen zijn o.a. verliefdheid, verschillen tussen jongens en meisjes, homoseksualiteit, seksueel overdraagbare aandoeningen (soa) en anticonceptie. ifmsa.nl/projecten/het-voorspel	International Federation of Medical Student's Associations, the Netherlands (IFMSA-NL) voorspel@ifmsa.nl	✓			
COC Groningen	Training voor het signaleren van LHBT-problematiek (Lesbisch, Homoseksueel, Biseksueel en Transgender), ondersteuning en verwijzing. Er is ook voorlichting voor jongeren beschikbaar. cocgroningen.nl	COC Groningen 050 313 26 20 info@cocgd.nl	✓			✓

Relaties en seksualiteit *vervolg*

INTERVENTIE		BESCHRIJVING	CONTACTGEGEVENS	EDUCATIE	OMGEVING	BELEID	SIGNALERING
Seksuele vorming	Hier kunt u tips vinden om relaties en seksualiteit structureel een plek te geven in het beleid van de school. seksuelevorming.nl/onderwijssoort/voortgezet-onderwijs	Rutgers Kenniscentrum, Soa Aids NL en CED groep info@seksuelevorming.nl				✓	
Wijs Weerbaar	Training rondom vriendschap, verkering en seksualiteit. Leerlingen leren hun eigen grenzen aan te geven en die van een ander te respecteren. Ook zijn er ouderavonden en trainingen voor docenten beschikbaar. wijsweerbaar.nl	Wijs Weerbaar Noord-Nederland Marieke van Veen 050 541 29 99 mvanveen@wijsweerbaar.nl		✓	✓		✓

Voor landelijke materialen zie: gezondeschool.nl/voortgezet-onderwijs/interventies

De belangrijkste reden om af te zien van condoomgebruik is gebruik van de pil of een ander anticonceptiemiddel. De pil beschermt alleen niet tegen seksueel overdraagbare ziektes.

Aandacht voor relaties en seksualiteit op school maakt leerlingen weerbaar en brengt waarden en normen bij zodat zij (later) verantwoorde keuzes maken.